

Wat hebben jullie van ons - LNV - nodig om jullie eigen doelstellingen voor een vitaal platteland te bereiken?

“LNV wil ingewikkelde en overbodige regelgeving wegnemen of vereenvoudigen”, zegt Harry Boeschoten van het projectteam Agenda Vitaal Platteland. De afgelopen jaren krijgt het platteland steeds meer aandacht en nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Om in die ontwikkelingen nieuwe samenhang te brengen, stelt LNV de Agenda Vitaal Platteland op. Deze Agenda maakt onderdeel uit van het gehele nationale ruimtelijke beleid.

Harry Boeschoten is project-leider van het team dat de Agenda Vitaal Platteland en het bijbehorende meerjaren-programma in de steigers gaat zetten. “In juli zullen we de eerste fase daarvan afronden; het werk zal dan door de nieuw te vormen directie Platteland worden overgenomen. Het onderwerp spreekt me zeer aan, en vormt een rode draad in mijn werk. Door te werken aan een platteland dat voor mens, plant en dier een goede leefomgeving biedt, geef ik invulling aan mijn liefde voor het Nederlandse landschap.”

Waarom gaat LNV een projectteam opzetten om een samenhangende visie op het platteland te ontwikkelen. Is die er niet?

Er zijn verschillende redenen. Ten eerste geldt dat er geen vervolg komt op het

Harry Boeschoten

Structuurschema Groene Ruimte 2. Hierin zaten belangrijke elementen m.b.t. plattelandontwikkeling; die moeten nu opgenomen worden in de Agenda Vitaal Platteland. Daarnaast is er nu behoefte om aandacht te geven aan de sociaal-culturele aspecten van het platteland. Deze behoefte bouwt voort op het advies van de Raad Landelijk Gebied, zoals verwoord in ‘Boeren, burgers en buitenlui’. Ten derde zijn er in de praktijk van plattelandontwikkeling partijen, zoals bijvoorbeeld Leader+, die vernieuwende rollen en ervaringen hebben. Daar wil de overheid wat mee doen.

Lees verder op www.leaderplus.nl en z.o.z. hoe Leader+ kan inspelen op de Agenda Vitaal Platteland.

Welke toekomst voor de jeugd in een vitaal platteland?

Verwijltijd in het landschap

“Er is zorg over de stagnerende ontwikkelingen in het landelijk gebied” aldus Eric Brinckmann, bestuurslid Vereniging Overijssels Particulier Grondbezit. “Het vreemde is namelijk dat er volgens mij een vrij brede overeenstemming is over de richting waar het landelijk gebied naar toe moet. Wat men vervolgens doet is de verschillende functies van een gebied naast elkaar leggen en dan kan het proces van integratie starten: die functie iets minder, die iets meer, geven en nemen. Conclusie is dat niemand echt tevreden is. De boeren kunnen niet echt verder en de natuur is er ook niet echt mee gediend. Mijn ervaring is dat landschapsplanners, bestuurders en ambtenaren het vooral over regels hebben. Ze gaan daarbij volgens mij voorbij aan het landschap, aan de inhoud. Laat hen naar het landschap gaan, laat ze het ervaren. Geef ze verwijltijd. Zo’n beleidsmaker moet beseffen dat de oplossingen bij de mensen zelf, in het landschap liggen. Er is dan iemand nodig die streekeigen ideeën ondersteunt. Bron: LANDWERK 4, augustus 2002.

Het ‘LEADER karakter’ en de regelzucht

Anita Meijer, de LEADER coördinator in de Kop van Noord Holland en Texel vroeg mij “Hoe krijgen we ons eigen zand weer tussen die raderen uit en kweken we weer meer LEF onder de bestuurders en (behandelende) ambtenaren?”

Dat er sprake is van zand tussen de raderen ben ik helemaal met Anita eens. Wie heeft zich niet verbaasd over ellenlange procedures, afstemming tot in het oneindige en ingewikkelde regels. Het lijkt mij dat er twee problemen spelen: de acceptatie van het typische LEADER karakter en de ongebreidelde regelzucht. Volgens de Europese Commissie is LEADER bij uitstek het programma om te experimenteren met nieuwe methoden. Via een onconventionele aanpak is het wellicht mogelijk bekende problemen om te zetten in nieuwe kansen. Er is zelfs nadrukkelijk aangegeven dat projecten in het kader van LEADER mogen mislukken. Dan moet er wel van de mislukking geleerd worden, en die ervaring moet ter beschikking komen aan andere plattelandsgebieden. Deze nieuwe, creatieve aanpak zal naar de verwachting van Brussel ook leiden tot een vernieuwingsimpuls voor ‘gangbare’ EU programma’s.

Bij aanvang is m.i. LEADER+ door bestuurders en ambtenaren teveel als gezien als één van de vele subsidiepotten. Dat het programma op basis van bottom-up initiatieven moet leiden tot experimenten en vernieuwing was bij die discussie nauwelijks aan de orde. Bij veel overheden wordt de LEADER benadering als lastig ervaren. Al die integrale projecten die nooit eens lekker in de afdeling passen. En dan ook nog vaak in de vorm van een proces, waarbij onze LEADER indicatoren weer niet stroken met de keurig vastgestelde beleidsdoelen. Door veel goede voorbeelden te laten zien aan collega’s en bestuurders wordt hen duidelijk waar de LEADER aanpak toe kan leiden en zal het vertrouwen in de aanpak groeien.

Het probleem van de regelzucht is naar mijn ervaring veel weerbarstiger. Op zich is prima te werken met EU regels. Op internet is bijvoorbeeld precies na te gaan op welke wijze een project dient te worden aanbesteed. Helaas hebben we daar niets aan omdat lokaal met andere regels gewerkt wordt, en die zijn veel moeilijker op een rijtje te krijgen. Tegen organisaties die de regels voor automatische decommitering (subsidie vervalt als het na twee jaar niet gebruikt is) zo interpreteren dat een project niet langer mag duren dan twee jaar is geen kruid gewassen. De regels zijn dus niet het probleem de regelzucht is dat wel. Naar mijn idee komen al die aanvullende regels straks, bij de afsluiting van het programma, als een boemerang weer terug. Elke regel leidt namelijk tot een nieuw grijs gebied met verschillende interpretaties en onduidelijkheden. Dus in plaats van meer duidelijkheid ontstaat er op termijn een onontwarbare kluwen van lokale regels. Waar dat toe kan leiden hebben sommige regio’s al ervaren toen het ging over de gebiedsbegrenzing. Ik hoop dat ik een niet al te negatief beeld heb geschetst. Want ondanks alles loopt LEADER in Oldambt-Westerwolde heel voorspoedig en kan ik toch invulling geven aan het specifieke LEADER karakter van het programma.

Ik ben benieuwd hoe men elders omgaat met lef, regels en het specifieke LEADER karakter. Die vraag leg ik voor aan Antje Grolleman, LEADER coördinator in Zuid Twente.

Jan Beekman
LEADER Coördinator
Oldambt-Westerwolde
(Groningen)

Wie is de Leader van het landbouwbeleid?

Een nieuwe lente, een nieuw geluid, uit 2013. Het 'oude' Ministerie van LNV is omgevormd tot een klein en slagvaardig Ministerie van Voedsel & Groen met slechts twee hoofddirecties: *Voedselvoorziening en *Recreatie, Natuur- en Landschapsbeheer in het Landelijk Gebied. Het Ministerie ontwikkelt en bewaakt de hoofdlijnen van het duurzaamheidsbeleid op deze terreinen. De regionale LNV-beleidsdirecties van weleer zijn gefuseerd met provinciale bestuursafdelingen voor het landelijk gebied en vormen een regionale, publieke bestuurslaag die verantwoordelijk is voor een meer gebiedsgericht duurzaamheidsbeleid op het terrein van Voedsel & Groen.

Het doel- en gebiedsgerichte beleid dat in deze bestuurslagen gestalte krijgt rond de thema's Voedsel & Groen, wordt continu gevoed, geijkt en bijgesteld aan de hand van kennis en (leer-)ervaringen uit de praktijk in 'het veld'. Het betreft hier een structurele verwerving en documentatie van kennis en (leer)ervaringen in nieuwe netwerken die zijn georganiseerd rond een duurzame productie en consumptie van voedsel, natuur en cultuurlandschap. Op de werkvloeren in deze 'lerende', publiek-private netwerken worden de details van het beleid uitgewerkt door speciale netwerk-kennisteams van professionals uit de sfeer van agrarische bedrijfsleven, wetenschap, regionale en lokale overheid en maatschappelijke organisaties. Mede op grond van de specifieke kennis van de eigen werkomgeving in het netwerk stellen zij de middelen vast waarmee de

duurzaamheidsdoelen uit het beleid het beste kunnen worden gerealiseerd. De betrokken netwerkorganisaties zijn de nieuwe 'leaders' van het beleid ten aanzien van Voedsel & Groen in het landelijk gebied.

Bovenstaand visioen bij de toekomst van het landbouwbeleid is geïnspireerd op Leader-karakteristieken zoals 'bottom-up', 'regionaal georiënteerd', 'innovatief' en 'publiek-private samenwerking'. Aanleiding voor deze gedachtenoefening is het voornemen van het Leader⁺ netwerk en het projectteam Agenda Vitaal Platteland om samen een Leader-Denktank te organiseren onder het motto: 'Wie is de Leader van het Landbouwbeleid?'. De Denktank, die op 17 april wordt gehouden op het ETC-kantoor te Leusden is vooral bedoeld om input uit het veld te genereren voor de Agenda Vitaal Platteland. Deelnemers met een duidelijke persoonlijke visie zullen met elkaar van gedachten wisselen over de centrale vraag: "Wat moet er veranderen in de organisatie van het huidige landbouw- en natuurbeleid om te komen tot een minder dirigerend, meer mobiliserend en breder gedragen beleid, dat als geheel effectiever is in het realiseren van beleidsdoelstellingen voor het platteland?"

De reflectie over dit vraagstuk plaatsvinden aan de hand van concrete praktijkervaringen met het mestbeleid. Het gaat hierbij onder meer om ervaringen van initiatiefnemende partijen zoals milieuoöperaties en vernieuwende agrariërs.

Eén loket in de Achterhoek

ZELHEM— "Als je aan de vernieuwing van het platteland wilt werken is het belangrijk dat je mensen met goede ideeën op weg helpt in het woud van regelingen" zegt Jurjen Moorman, manager van het Plattelandshuis Achterhoek en Liemers. "Onze medewerkers begeleiden mensen niet alleen, ze proberen ze ook te prikkelen door zelf met vernieuwende ideeën te komen en te wijzen op mogelijke financieringsbronnen en samenwerkingsverbanden. Juist die combinatie van programmering, ondersteuning en het zelf in gang zetten van vernieuwing is nieuw aan het Plattelandshuis. We zijn een netwerkorganisatie. Dat betekent dat wij geen eigen personeel hebben, maar dat de mensen die hier werken afkomstig zijn van partijen die meedoen: gemeenten, waterschap, provincie, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven." Bron: LANDWERK 4, augustus 2002.

Masterclass Stad en Platteland

DRONTEN - Ondernemers, gebiedscoördinatoren, ambtenaren en beleidsmakers kunnen meedoen aan een Masterclass op 1 april (groene diensten), 8 april (regionale allianties) en 15 april (bestuurlijke processen). Info: De Flevoland Business School, Wolter van der Kooij: kow@cah.nl; T.0321-386100.

Nieuwsbrief InnovatieNetwerk

ARNHEM—InnovatieNetwerk is een onafhankelijk netwerk van vernieuwingsgezinde personen en begeleidt innovaties op het gebied van de groene ruimte, voedsel, water, duurzame landbouw, vernieuwing van instituties. Het netwerk bestaat uit een groot aantal groepen rond thema's en projecten. Het wordt ondersteund door een bestuur en een bureau van ca. 12 medewerkers. U kunt op de hoogte blijven door de Nieuwsbrief te ontvangen via www.agro.nl/innovatienetwerk. In het nummer van 6 maart o.a. Kennisnetwerk Transitie Duurzame Landbouw, Voeding en Voedselintegriteit en Leven met Water.

Bezoek het Forum op www.leaderplus.nl om uw visioenen of ideeën over Agenda Vitaal Platteland te laten horen

Via het menu kunt u naar het Forum ('Registreer'). In de maand april kunt u dan mee discussiëren over Agenda Vitaal Platteland. De discussies zullen worden ingebracht in de Leusder Denktank over de toekomst van de landbouw die op 17 april gehouden wordt. *Denkt u mee?*

(Trans)Nationale Samenwerking

Het Leader netwerk wil de werkwijze van projecten voor (trans)nationale samenwerking in kaart te brengen. Bent u al bezig en hebt u ervaringen cq vragen, neem dan contact op met Marga de Jong/Wim Hiemstra in Leusden.

LEADER⁺ netwerk Nederland Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling Netwerkbuletin 5

Het L⁺Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Op deze printversie staan artikelen kort vermeld; voor volledige tekst zie website onder 'Nieuwsbrief'. Het netwerkbuletin verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Leader⁺netwerkteam. Postbus 64,
3830 AB Leusden.
T: 033 43 26 090.
E: leadernetwerk@etcnl.nl
W: www.leaderplus.nl

Workshop in Hooge Mierde (Zuid Nederland) op 20 maart Leader als drager van regionale vernieuwing

De workshop is bedoeld om met leden van de LAG aan de hand van projectvoorstellen te onderzoeken in welke mate die voorstellen voldoen aan de ambities van Leader. Daarnaast is het de bedoeling om de samenhang tussen projecten te analyseren en waar mogelijk te versterken. Ook het mobiliseren van de achterban zal besproken worden en hoe de LAG haar rol in deze kan versterken.

Archeologische steunpunten

Het LEADER Netwerk is bezig met het maken van een overzicht van de ervaringen opgedaan in Leader en andere gebiedsgerichte projecten. Het doel is om deze ervaringen te verspreiden en om een beter inzicht te krijgen in de Leader methodiek. Archeologische steunpunten (exposities) in NW Fryslân is zo'n project waar interessante leerervaringen uit zijn te halen:

- Beheer en behoud van historische landschappen
- Ingepast in bestaande structuren
- Beheer in handen van lokale organisaties

Werken met vrijwilligers vergt creativiteit

Deze en andere leerpunten zie www.leaderplus.nl en bezoek de nieuwe website over Fries verleden: www.fryskferline.nl. Aan de laatste website hebben de steunpunten ook meegewerkt.

